

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

16 Σεπτεμβρίου 2024

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 5192

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 160/19-08-2024

Τροποποίηση εντατικού Προγράμματος Μεταπυχιακών Σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά» («Southeast European Studies: Politics, History, Economics»).

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4957/22 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις.» (Α' 141), και ειδικότερα τα άρθρα 79 έως και 88.

2. Την υπό στοιχεία 135557/Z1/1-11-2022 εγκύλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 «Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις» (Α' 141) για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα».

3. Την υπό στοιχεία 18137/Z1/16-02-2023 κοινή υπουργική απόφαση «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας οργάνωσης Προγραμμάτων Μεταπυχιακών Σπουδών με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.)» (Β' 1079).

4. Τον ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83).

5. Το π.δ. 85/2013 «Ίδρυση, μετονομασία, ανασυγκρότηση Σχολών και ίδρυση Τμήματος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών» (Α' 124).

6. Τον ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189) και ιδίως τα άρθρα 14 και 15.

7. Την υπό στοιχεία Φ5/89656/B3/13-8-2007 απόφαση «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων» (Β' 1466).

8. Τον ν. 4589/2019 «Συνέργειες Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με τα Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, Παλληνιακό Ταμείο και άλλες διατάξεις» (Α' 13), και ειδικότερα το άρθρο 15, παρ. 2.

9. Την υπ' αρ. 1432/20-01-2023 (Β' 392) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο Κανονισμός Μεταπυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ.

10. Την υπ' αρ. 756/22-6-2018 απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία επανιδρύθηκε το ΠΜΣ «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά» της του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης (Β' 3037).

11. Την υπ' αρ. 757/22-06-2018 (Β' 3038) απόφαση Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο κανονισμός του ΠΜΣ «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά» του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.

12. Την υπ' αρ. 39/09-11-2023 (Β' 6616) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία τροποποιήθηκε ο κανονισμός του ΠΜΣ «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά».

13. Το απόσπασμα πρακτικού της Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του ΕΚΠΑ (συνεδρίαση 25-06-2024).

14. Το απόσπασμα πρακτικού της Επιτροπής Μεταπυχιακών Σπουδών του ΕΚΠΑ (7η συνεδρίαση 23-07-2024).

15. Το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ (20η συνεδρίαση 30-07-2024).

16. Το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζει:

Την τροποποίηση και τη λειτουργία του εντατικού Προγράμματος Μεταπυχιακών Σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του ΕΚΠΑ με τίτλο «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά» («Southeast European Studies: Politics, History, Economics»), από το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024, ως ακολούθως:

Άρθρο 1
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου

Αθηνών θα οργανώσει και θα λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 2023- 2024 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με τίτλο «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά» («Southeast European Studies: Politics, History, Economics»), σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

Άρθρο 2 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

2.1 Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά» έχει ως αντικείμενο την παροχή υψηλού επιπέδου διεπιστημονικής μεταπτυχιακής εκπαίδευσης για τις χώρες και τις κοινωνίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

2.2 Σκοπός του ΠΜΣ είναι να προσφέρει ολοκληρωμένες και εμπειριστατωμένες γνώσεις μεταπτυχιακού επιπέδου για τις ιστορικές, πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες της περιοχής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

2.3 Με την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος οι απόφοιτοι θα είναι ικανοί να:

-Έχουν πλήρη κατανόηση των βασικών ιστορικών, κοινωνικών, πολιτικών, οικονομικών και πολιτιστικών ζητημάτων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης

-Έχουν αποκτήσει γνώση των βασικών θεωρητικών και εμπειρικών προοπτικών της εξέλιξης/μετασχηματισμού των κρατών της ΝΑΕ καθώς και των διακρατικών και ενδοκρατικών σχέσεων στην περιοχή

- Είναι σε θέση να ανακαλέσουν θεωρίες, έννοιες και μεθοδολογίες από διαφορετικούς κλάδους (ιστορία, πολιτικές επιστήμες, οικονομικά, διεθνείς σχέσεις και διεθνές δίκαιο).

- Είναι σε θέση να διακρίνουν τα εργαλεία οικοδόμησης της ειρήνης των εξελισσόμενων διεθνών οργανισμών που δρουν στην περιοχή, καθώς και τη μετασχηματιστική δύναμη της διαδικασίας ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης για τα μέλη, τα υποψήφια και πιθανά υποψήφια κράτη της ΝΑ Ευρώπης.

- Είναι σε θέση να μεταδώσουν τη γνώση και την κατανόησή τους για το περίπλοκο πολιτικό, οικονομικό, πολιτιστικό και κοινωνικό περιβάλλον της περιοχής.

- Είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις γνώσεις και την κατανόησή τους για την περιοχή σε πολυεπιστημονικά και πολυπολιτισμικά πλαίσια.

- Είναι σε θέση να ενσωματώσουν τη γνώση κατά τη διεξαγωγή ερευνητικών έργων στις πολιτικές επιστήμες, την οικονομία, την ιστορία και το δίκαιο.

- Είναι σε θέση να κοινοποιούν τις κρίσεις τους χρησιμοποιώντας τεκμηριωμένη επιχειρηματολογία.

- Έχουν αναπτύξει δεξιότητες κριτικής σκέψης και να μπορούν να αναλύουν τη σχετική βιβλιογραφία από κριτική σκοπιά.

- Είναι σε θέση να προσεγγίζουν τα προβλήματα με συστηματικό τρόπο, να επισημαίνουν τους δεσμούς μεταξύ των ιδεών, να αξιολογούν επιχειρήματα και να συνθέτουν πληροφορίες για να καταλήξουν στα δικά τους συμπεράσματα.

- Έχουν εμπειρία στη διεξαγωγή ανεξάρτητης έρευνας.
- Δημιουργούν πρωτότυπες ιδέες μέσα σε ένα ερευνητικό πλαίσιο.

- Μπορούν να εργάζονται σε ένα πολυπολιτισμικό περιβάλλον.

- Έχουν αναπτύξει δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων που εξυπηρετούν την προώθηση της ειρήνης, της δημοκρατίας και της συμφιλίωσης στην περιοχή υπό το πρίσμα των προκλήσεων που αντιμετωπίζει σήμερα η Νοτιοανατολική Ευρώπη (π.χ. πρόσφατη οικονομική κρίση, στασιμότητα της διαδικασίας διεύρυνσης της ΕΕ, εντάσεις στις διμερείς σχέσεις συμπεριλαμβανομένου του αδιεξόδου στις σχέσεις Κόσοβου-Σερβίας, τον αντίκτυπο του πολέμου στην Ουκρανία κ.λπ.).

- Έχουν αναπτύξει διαπολιτισμικές ικανότητες.

Άρθρο 3 ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

3.1 Για την απόκτηση ΔΜΣ κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων του ΠΜΣ και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εβδομήντα πέντε (75) ECTS.

3.2 Το ΠΜΣ απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά» (MSc in Southeast European Studies: Politics, History, Economics).

Άρθρο 4 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

4.1 Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι πανεπιστημών της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. συναφούς γνωστικού αντικειμένου. Απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε πτυχιούχους κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών (πολιτικής επιστήμης, κοινωνιολογίας, ιστορίας, οικονομικών, κοινωνικής ανθρωπολογίας, βαλκανικών σπουδών, δημοσιογραφίας κ.λπ.).

4.2 Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων φοιτητών/τριών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται σε τριάντα (30) συνολικά. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων προσδιορίζεται σύμφωνα με τον αριθμό των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και την αναλογία φοιτητών-διδασκόντων, την υλικοτεχνική υποδομή, τις αιθουσες διδασκαλίας, την απορρόφηση των διπλωματούχων από την αγορά εργασίας.

4.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων γίνεται δεκτό ένα (1) μέλος των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. κατ' έτος, εφόσον το έργο που επιτελεί στο ίδρυμα είναι συναφές με το γνωστικό αντικειμένο του Π.Μ.Σ.

4.4 Οι υπότροφοι του ΙΚΥ, οι αλλοδαποί υπότροφοι του ελληνικού κράτους, για το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικειμένο με αυτό του Π.Μ.Σ., εισάγονται χωρίς εξετάσεις.

Άρθρο 5 ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

5.1 Η επιλογή των φοιτητών/τριών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ και τις παρούσας απόφασης.

5.2 Έως το τέλος Μαρτίου με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Ε.Κ.Π.Α, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ, του Τμήματος και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

5.3 Η Συνέλευση του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης ορίζει επιτροπή επιλογής εισακτέων, η οποία αποτελείται από τουλάχιστον τρία μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

5.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:

- Αίτηση συμμετοχής.
- Βιογραφικό σημείωμα.
- Δήλωση σκοπού στην αγγλική γλώσσα (μέχρι 500 λέξεις).

- Φωτοτυπία αστυνομικής ταυτότητας (δύο όψεων) ή διαβατηρίου.

- Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών με ελάχιστο μέσο όρο βαθμολογίας 6,50/10.

- Αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων.
- Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας αντίστοιχο του C1.

- Δύο συστατικές επιστολές, εκ των οποίων τουλάχιστον μία από μέλος ΔΕΠ του πανεπιστημίου αποφοίτησης.

- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, εάν υπάρχουν.
- Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν.

- Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής.

5.5 Για τους/ις φοιτητές/τριες από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα.

Η επιτροπή ελέγχει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής συμπεριλαμβάνονται στο σχετικό Μητρώο των αλλοδαπών ιδρυμάτων που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Αν το ίδρυμα της αλλοδαπής ανήκει στον κατάλογο ιδρυμάτων του άρθρου 307, του ν. 4957/2022, τότε ο υποψήφιος υποχρεούται να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι.

5.6 Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η επιλογή των εισακτέων γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Βαθμός πτυχίου.
- Συνάφεια του πτυχίου Α.Ε.Ι και των γνώσεων του υποψηφίου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

- Συνάφεια της δήλωσης σκοπού με τους στόχους του Π.Μ.Σ.

- Βαθμός σε προπτυχιακά μαθήματα συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το Π.Μ.Σ.

- Βαθμός της πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας (εάν υπάρχει).

- Πιστοποιημένη γνώση αγγλικής γλώσσας.

- Τυχόν γνώση άλλων γλωσσών της περιοχής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, συμμετοχή σε πρόγραμμα ERASMUS+, άλλες ακαδημαϊκές δραστηριότητες

- Συστατικές επιστολές.

- Σχετική ερευνητική ή επαγγελματική δραστηριότητα.

- Κατοχή μεταπτυχιακού ή διδακτορικού διπλώματος.

Η επιτροπή Επιλογής Υποψηφίων διατηρεί το δικαίωμα να καλέσει τους υποψηφίους σε συνέντευξη.

Με βάση τα συνολικά κριτήρια, η επιτροπή επιλογής εισακτέων κατατίζει τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας (με μαθηματική στρογγυλοποίηση στην ακέραιη μονάδα της κλίμακας 100), εισάγονται οι ισοβαθμήσαντες υποψήφιοι, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσοτέρων φοιτητών/τριών, θα κληθούν να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες/ουσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα.

Άρθρο 6 ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

6.1 Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) ορίζεται σε ένα ακαδημαϊκό έτος πλήρους φοίτησης, χωρίς να προβλέπονται φοιτητικές διακοπές. Τα δύο εξάμηνα παρακολούθησης μαθημάτων (χειμερινό και εαρινό) ακολουθούνται από έρευνα και συγγραφή της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (θερινή περίοδος). Ως εκ τούτου οι σπουδές ξεκινούν τέλη Σεπτεμβρίου και ολοκληρώνονται την τελευταία εργάσιμη ημέρα του Σεπτεμβρίου του επόμενου έτους.

6.2 Υπάρχει δυνατότητα παράτασης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του φοιτητή και έγκριση από τη Συνέλευση. Η παράταση δεν υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται στους 18 μήνες, έπειτα από αίτηση του φοιτητή και απόφαση της Συνέλευσης.

6.3 Οι φοιτητές/τριες που δεν έχουν υπερβεί το ανώτατο όριο φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση τους προς τη Συνέλευση του Τμήματος, δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό κ.ά.).

Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της

φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από το πέρας της αναστολής φοίτησης, ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να επανεγγραφεί στο πρόγραμμα για να συνεχίσει τις σπουδές του/της με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του/της ενεργού φοιτητή/τριας. Οι φοιτητές/τριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης του χρόνου φοίτησης συζητείται και εγκρίνεται κατά περίπτωση από τη Σ.Ε., η οποία και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος.

Άρθρο 7 ΦΟΙΤΗΣΗ ΣΤΟ ΠΜΣ

7.1 Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

7.2 Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται συνολικά εβδομήντα πέντε (75) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Τα μαθήματα οργανώνονται σε δύο εξάμηνα, πραγματοποιούνται σε εβδομαδιαία βάση,

και διεξάγονται εξ ολοκλήρου και αποκλειστικά στην αγγλική γλώσσα.

7.3 Η γλώσσα διδασκαλίας, εκπόνησης εργασιών και εξέτασης των μαθημάτων και συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η αγγλική.

7.4 Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων, ερευνητική απασχόληση και συγγραφή επιστημονικών εργασιών, καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

7.5 Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται κατά τη θερινή περίοδο και πιστώνεται με δεκαπέντε (15) ECTS.

**7.6 Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης.
Η εκπαιδευτική διαδικασία δύναται να διεξάγεται με τη χρήση μεθόδων σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, αποκλειστικά στις ακόλουθες περιπτώσεις:**

- σε ανωτέρα βία ή έκτακτες συνθήκες, όπου δεν καθίσταται δυνατή η διά ζώσης διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας ή η χρήση των υποδομών του ΕΚΠΑ για τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και λοιπών δραστηριοτήτων του,

- οργάνωσης μαθημάτων εμβάθυνσης πχ ομιλίες προσκεκλημένων ομιλητών,

7.7 Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων διαμορφώνεται ως εξής:

A' Εξάμηνο	Διδ. ώρες/ Εξάμηνο	ECTS
Μαθήματα Επιλογής		
Αλληλένδετες Διαδρομές: τα Βαλκάνια και η Μαύρη Θάλασσα από τον 18ο έως τον 20ο Αιώνα (Interconnected Histories: The Balkans and the Black Sea from the 18th to the 20th Century)	39	10
Οικοδόμηση Κρατών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και το Διεθνές Σύστημα: 19ος και 20ος Αιώνας (Statebuilding in Southeastern Europe and the International Order: The 19th and 20th Centuries)	39	10
Επιχειρώντας τον Μετασχηματισμό: Η Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης Προς τη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Attempting Transformation: EU Enlargement and Southeastern Europe)	39	10
Πολιτική Αλλαγή, Δημοκρατία και Κρίση στην Νοτιοανατολική Ευρώπη (Political Change, Democracy and Crisis in Southeast Europe)	39	10
Ελλάδα: Πολιτική Οικονομία, Κρίση και Αλλαγή (Greece: Political Economy, Crisis and Change)	39	10
Ειρήνη, Κυριαρχία και Διεθνής Οργάνωση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Peace, Sovereignty and International Organisation in Southeastern Europe)	39	10
**Οι φοιτητές επιλέγουν τρία από τα έξι μαθήματα		
Σύνολο	117	30
B' Εξάμηνο		
Μαθήματα Επιλογής	Διδ. ώρες/ Εξάμηνο	ECTS
Διεθνές Δίκαιο και Ειρηνική Επίλυση Διαφορών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (International Law and Peaceful Settlement of International Disputes in Southeast Europe)	39	10
Πολιτικές και Διπλωματία για την Κλιματική Κρίση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Climate Policies and Diplomacy in Southeast Europe)	39	10

Οικονομίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Διαδρομές Μετάβασης, Προκλήσεις και Προοπτικές (Economic Transition Pathways in Southeastern Europe: Disruptions, Challenges, Prospects)	39	10
Σύγχρονη Τουρκία (Contemporary Turkey)	39	10
Ασφάλεια και Σταθερότητα στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Security and Stability in Southeast Europe)	39	10
Διακυβέρνηση Μετανάστευσης και Ασύλου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Migration and Asylum Governance in Southeastern Europe)	39	10
**Οι φοιτητές επιλέγουν τρία από τα έξι μαθήματα		
Σύνολο	117	30
Θερινή περίοδος		ECTS
Έρευνα και εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας		15
Σύνολο		15

7.8 Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

Αλληλένδετες Ιστορίες: τα Βαλκάνια και η Μαύρη Θάλασσα από τον 18ο έως τον 20ο Αιώνα (Interconnected histories: The Balkans and the Black Sea from the 18th to the 20th Centuries).

Το μάθημα έχει σχεδιαστεί για να εισάγει τους μαθητές στη σύγχρονη ιστορία της Νοτιοανατολικής Ευρώπης αλλά και της Μαύρης Θάλασσας. Ο κύριος στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση των ευρύτερων ιστορικών τάσεων που έχουν διαμορφώσει τις εξελίξεις στα Βαλκάνια από τις αρχές του 18ου αιώνα μέχρι την μεταπολεμική περίοδο του 20ου αιώνα και τελικά μετασχημάτισαν την περιοχή από αυτοκρατορικές επαρχίες σε εθνικά εδάφη και τον πληθυσμό της από Οθωμανούς σε Ευρωπαίους. Η διάρθρωση του μαθήματος είναι χρονολογική. Οι επιδράσεις της Μαύρης Θάλασσας (μιας φυσικής γέφυρας και σημείου διένεξης μεταξύ δύο ισχυρών αυτοκρατοριών που άνοιξε τους λιμένες και την ενδοχώρα της στο διεθνές εμπόριο και τη μετανάστευση) στον ιστορικό σχηματισμό της Νοτιοανατολικής Ευρώπης ως ξεχωριστής περιοχής (δηλαδή της χερσονήσου των Βαλκανίων) θα αποτιμηθούν σε διάφορες περιστάσεις, από τους Ρωσο-οθωμανικούς πολέμους του 18ου αιώνα και τον Κριμαϊκό πόλεμο του 19ου αιώνα έως την Οκτωβριανή Επανάσταση και τον Ψυχρό Πόλεμο του 20ού αιώνα. Οι συγκεκριμένες συνθήκες και διαδικασίες της διαμόρφωσης του έθνους και της οικοδόμησης του έθνους κράτους σε αυτήν την κατά κύριο λόγο αγροτική αλλά γεωπολιτικά στρατηγική περιοχή θα συζητηθούν σε ένα διπτό πλαίσιο: εκείνο της αποσύνθεσης της αυτοκρατορίας και της μεταρρύθμισης και εκείνο της αντιπαλότητας των μεγάλων δυνάμεων. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί στην ιστορία της περιοχής στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ιστορίας.

Οικοδόμηση Κρατών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και το Διεθνές Σύστημα: 19ος και 20ός Αιώνας (State-building in Southeastern Europe and the International Order: the 19th and 20th centuries).

Το μάθημα παρουσιάζει την ιστορία της Νοτιοανατολικής Ευρώπης ως μιας ουσιώδους συνιστώσας των μετα-

βαλλόμενων οραμάτων και μορφών για τη 'διεθνή τάξη' όπως διαμορφώθηκαν από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι τα τέλη του 20ού. Η βασική παραδοχή, στην οποία στηρίζεται το μάθημα είναι πως η δυναμική αλληλεπίδραση μεταξύ της περιοχής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης και των διάφορων φορέων της διεθνούς τάξης - από τις λεγόμενες 'Μεγάλες Δυνάμεις' του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα έως τις 'υπερδυνάμεις' του Ψυχρού Πολέμου και τους διεθνείς οργανισμούς - είναι αποφασιστική σημασίας για την κατανόηση μιας σειράς εξελίξεων και κρίσεων, που σημάδεψαν τη μετάβαση από τον 19ο στον 20ό αιώνα και διαμόρφωσαν τον τελευταίο, όπως ο μετασχηματισμός και η αποσάθρωση των αυτοκρατοριών στην ευρύτερη περιοχή, οι πολεμικές συγκρούσεις και οι καθεστωτικές αλλαγές. Με αφετηρία το Συνέδριο του Βερολίνου (1878) και καταληκτικό σημείο αναφοράς τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας, το μάθημα προσφέρει μια συνθετική επισκόπηση της πολιτικής, διπλωματικής και κοινωνικής ιστορίας των κρατών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Τέλος, το μάθημα δίνει έμφαση στα διεθνή και διεθνικά ρεύματα που επηρέασαν τη φυσιογνωμία της περιοχής στην ιστορική διαδρομή της.

Επιχειρώντας τον Μετασχηματισμό: Η Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης Προς τη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Attempting Transformation: EU Enlargement and Southeast Europe).

Το μάθημα έχει ως στόχο την κατανόηση από τους φοιτητές της Διεύρυνσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), της εφαρμογής της στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και των συνεπειών της τόσο για την περιοχή όσο και για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Αρχικά, οι φοιτητές εισάγονται σε θεωρητικές συζητήσεις για το γιατί και το πώς γίνεται η Διεύρυνση και για τον εξευρωπαϊσμό ως διαδικασία μετασχηματισμού του κράτους. Επίσης, μελετούν την ίδια τη διαδικασία της Διεύρυνσης με ιδιαίτερη έμφαση στη φύση και την εξέλιξη των συνθηκών 'Ενταξης στην Ε.Ε. Η δεύτερη ενότητα του μαθήματος προσφέρει μια βαθύτερη διερεύνηση της περίπτωσης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, από τον Ψυχρό Πόλεμο μέχρι σήμερα, χρονολογικά και θεματικά. Ειδική έμφαση δίνεται στο ρόλο

της Νοτιοανατολικής Ευρώπης ως πεδίου μελέτης του εξευρωπαϊσμού, με ιδιαίτερη αναφορά στην αξιολόγηση της στρατηγικής της διεύρυνσης ως προγράμματος για την προώθηση της ειρήνης και του εκδημοκρατισμού.

Πολιτική Αλλαγή, Δημοκρατία και Κρίση στην Νοτιοανατολική Ευρώπη (Political Change, Democracy and Crisis in Southeast Europe).

Μετά από εισαγωγή στις βασικές έννοιες και ερμηνευτικά σχήματα του κλάδου της συγκριτικής πολιτικής, γίνεται κριτική επισκόπηση των θεωριών μετάβασης στη δημοκρατία και εδραιώσης της δημοκρατίας γενικά. Δίνεται έμφαση στην περίοδο του τελευταίου τέταρτου του 20ου αιώνα. Εξετάζονται κριτικά οι παραδοσιακές θεωρίες της «συγκριτικής πολιτικής» με έμφαση στους θεσμούς που υφίστανται μετασχηματισμό κατά τη μετάβαση στη δημοκρατία (κυβέρνηση, διοίκηση, κοινωνία πολιτών κ.ά.). Οι εν λόγω θεωρίες εφαρμόζονται στην περίπτωση της μετάβασης στη δημοκρατία στα Μετακομμουνιστικά Βαλκάνια. Στη συνέχεια εξετάζεται η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας (1991-1995) και οι χώρες και τα πολιτεύματα που προέκυψαν από αυτήν μετά το 1995. Η ανάλυση εστιάζει κριτικά στο πώς η δημοκρατία εξελίχθηκε σε αυτές τις χώρες, καθώς και στην Αλβανία, στη Βουλγαρία και στη Ρουμανία. Αναλύονται οι πολιτικές και οι οικονομικές κρίσεις που επηρέασαν την εξέλιξη του δημοκρατικού πολιτεύματος στις εν λόγω χώρες. Γίνεται ειδικότερη αναφορά στην παρακμή ή εξασθένηση της δημοκρατίας στα μετα-κομμουνιστικά Βαλκάνια, ιδίως μετά το 2010, υπό το βάρος της οικονομικής κρίσης, του εθνολαϊκισμού, της διαφθοράς και των πελατειακών σχέσεων, καθώς και των εντάσεων στις εθνοτικές σχέσεις. Και τέλος οι εσωτερικές εξελίξεις στις υπό εξέταση δημοκρατίες φωτίζονται από αναλύσεις για την επίδραση εξωτερικών ευκαιριών και πιέσεων (σχέσεις με Ευρωπ. Ένωση, Ρωσία, Κίνα).

Ελλάδα: Πολιτική Οικονομία, Κρίση και Αλλαγή (Greece: Political Economy, Crisis and Change).

Στόχος του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι φοιτήτες την πολιτική οικονομία της σύγχρονης Ελλάδας. Το μάθημα εστιάζει στην εξέλιξη της πολιτικής οικονομίας της Ελλάδας από την αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1974 έως την κρίση του 2010, καθώς και στην ανάλυση της κρίσης, η οποία επηρέασε την Ελλάδα καταλυτικά καθ'όλη την προηγούμενη δεκαετία. Οι πρώτες διαλέξεις του μαθήματος είναι αφιερωμένες στη δημιουργία ενός ιστορικού και θεωρητικού υπόβαθρου στο μάθημα. Ακολουθώντας μια ουσιαστικά ιστορική θεσμική προσέγγιση, οι φοιτητές θα εξοικειωθούν αρχικά με την πορεία και τα βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας από τον 19ο αιώνα έως και το 1974. Στη συνέχεια θα εντρυφήσουν με μεγαλύτερη έμφαση στην εξέλιξη της πολιτικής οικονομίας της Ελλάδας από την αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1974 μέχρι την περίοδο της κρίσης. Το τελευταίο μέρος του μαθήματος είναι αφιερωμένο στην ανάλυση διαφορετικών πτυχών της οικονομικής κρίσης που ξέσπασε το 2010 και του χειρισμού της από τις ελληνικές αρχές, αλλά και από τους πιστωτές της χώρας, συμπεριλαμβανομένων της ΕΕ και του ΔΝΤ. Το μάθημα θα ολοκληρωθεί με την παρουσίαση και συζήτηση των

οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών συνεπειών της κρίσης.

Ειρήνη, Κυριαρχία και Διεθνής Οργάνωση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Peace, Sovereignty and International Organisation in Southeastern Europe).

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελούν οι διαφορετικές πτυχές της διαλεκτικής σχέσης της παραδοσιακής έννοιας της κρατικής κυριαρχίας και της λειτουργίας των διεθνών οργανισμών όπως εκδηλώνεται σε μια γεωγραφική περιφέρεια της Ευρώπης που μετασχηματίστηκε τόσο πολιτικά όσο και εδαφικά κατά τη διάρκεια και μετά τη λήξη του Ψυχρού Πολέμου. Το παράδειγμα των αποφάσεων και της δράσης των Ηνωμένων Εθνών αλλά και άλλων περιφερειακών οργανώσεων (Συμβούλιο της Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Ένωση, ΟΑΣΕ, ΝΑΤΟ) με επίκεντρο αυτές που αφορούν στη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας στην περιοχή και οι επιπτώσεις στην κρατική κυριαρχία των κρατών της συγκεκριμένης περιοχής αποτελούν τη βασική υπόθεση εργασίας. Συγκεκριμένα, το μάθημα περιλαμβάνει την εξέταση της σχέσης κρατικής κυριαρχίας-διεθνούς οργάνωσης σε όλα τα στάδια του λεγόμενου κύκλου της ειρήνης (προληπτική διπλωματία, αποκατάσταση, διατήρηση, επιβολή και οικοδόμηση της ειρήνης) σε μια εποχή όπου ο ρόλος των κρατών εξελίσσεται μέσα σε ένα περιβάλλον «διασταυρούμενων πολυμερειών» στη ΝΑ Ευρώπη.

Διεθνές Δίκαιο και Ειρηνική Επίλυση Διαφορών στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (International Law and Peaceful Settlement of International Disputes in Southeast Europe).

Σκοπός αυτού του μαθήματος είναι η σε βάθος ανάλυση των τεχνικών επίλυσης διαφορών του διεθνούς δικαίου και ο ρόλος τους στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Αναλύονται οι θεμελιώδεις αρχές της διεθνούς διευθέτησης διαφορών, ιδίως της υποχρέωσης για ειρηνική επίλυση των διαφορών. Σύμφωνα με την παραδοσιακή προσέγγιση, εξετάζονται οι διαθέσιμες μέθοδοι ειρηνικής διευθέτησης των διαφορών. Πρώτον, οι μη δικαστικές μέθοδοι και οι ημι-δικαστικές (semi judicial) τεχνικές, με επίκεντρο τη διακρατική επίλυση των διαφορών και τη διευθέτηση των διαφορών από διεθνείς οργανισμούς. Στη συνέχεια, το μάθημα επικεντρώνεται στις δικαστικές τεχνικές που παρέχει το Διεθνές Δικαστήριο και το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την πρώην Γιουγκοσλαβία, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου και το Διεθνές Κέντρο για την Επίλυση Επενδυτικών Διαφορών. Το μάθημα καταλήγει σε παρατηρήσεις σχετικά με τη συνεισφορά (ή όχι) αυτών των τεχνικών στην επίλυση διαφορών όπου εμπλέκονται χώρες της ΝΑ Ευρώπης. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην επίλυση των προβλημάτων που προκάλεσαν τις διαφορές.

Πολιτικές και Διπλωματία για την Κλιματική Κρίση στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Climate Policies and Diplomacy in Southeast Europe).

Παρόλο που οι χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης έχουν συμβάλει ελάχιστα στην επιτάχυνση της κλιματικής αλλαγής, είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στις επιπτώσεις της. Το μάθημα αυτό στοχεύει (a) να διερευνήσει τις κλιματικές πολιτικές των κρατών της Νοτιοανατολικής

Ευρώπης, (β) να τις εντάξει στο πλαίσιο των διεθνών και ευρωπαϊκών ρυθμίσεων και (γ) να εξετάσει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν για την επίτευξη δίκαιης μετάβασης, κλιματικής ουδετερότητας και οικοδόμησης κοινωνικής ανθεκτικότητας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων που δεν μπορούν να αποφευχθούν. Η κλιματική αλλαγή προσεγγίζεται όχι μόνο ως περιβαλλοντικό πρόβλημα για το οποίο χρειάζονται τεχνικές λύσεις, αλλά και ως κοινωνικό ζήτημα που οι λύσεις του εκτείνονται σε οικονομικό, πολιτικό, θεσμικό και πολιτισμικό επίπεδο. Ορισμένες από τις λύσεις αυτές έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν μια κοινωνία που θα είναι ικανή να αντιμετωπίζει ταυτόχρονα πολλαπλές προκλήσεις, όπως η φτώχεια και η ανισότητες, η επισιτιστική ανασφάλεια, η λειψυδρία, η απώλεια βιοποικιλότητας και οι απειλές για την ανθρώπινη υγεία. Το μάθημα θα αναλύσει επίσης τις διπλωματικές σχέσεις μεταξύ των κρατών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, με στόχο να αναδείξει το ρόλο της διπλωματίας στην αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης και τη δυνατότητα συνεργειών για την καταπολέμηση των σχετικών προκλήσεων.

Οικονομίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Διαδρομές Μετάβασης, Προκλήσεις και Προοπτικές (Economic Transition Pathways in Southeastern Europe: Disruptions, Challenges, Prospects).

Το μάθημα στοχεύει στη θεωρητική και ιστορική κατανόηση από τους φοιτητές των δομών και πολιτικών του μοντέλου των κεντρικά ελεγχόμενων οικονομιών που είχε επικρατήσει στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και στη λεπτομερέστερη διερεύνηση της μετάβασης και της εξέλιξης των οικονομιών της περιοχής σε οικονομίες αγοράς από το 1989 μέχρι σήμερα. Αρχικά, γίνεται μια συνολική ανασκόπηση των μέσων, των μεθόδων και των πρακτικών που χρησιμοποιούνται από το μοντέλο της κεντρικά ελεγχόμενης οικονομίας για την επίλυση των προβλημάτων παραγωγής και διανομής, τα οποία τελικά προκάλεσαν σοβαρές δυσλειτουργίες και οδήγησαν στην κατάρρευση του συστήματος το 1989. Εν συνεχείᾳ, το μάθημα επικεντρώνεται στη λογική, το μέγεθος, το πεδίο εφαρμογής και τη φύση της διαδικασίας μετάβασης που ξεκίνησε το 1989 και οδήγησε όλες τις οικονομίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης από την κεντρικά ελεγχόμενη οικονομία στο μοντέλο της αγοράς. Οι αρχικές πολιτικές όπως η ιδιωτικοποίηση, η απελευθέρωση των τιμών, ο εκδημοκρατισμός, καθώς και η μεταρρύθμιση των κρατικών θεσμών και των λειτουργιών τους εξετάζονται και αναλύονται. Οι τελευταίες εβδομάδες επικεντρώνονται σε θέματα όπως οι ροές άμεσων ένων επενδύσεων, το εμπόριο, οι εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα, η οικοδόμηση θεσμών και οι συνολικές μακροοικονομικές επιδόσεις αυτών των χωρών σήμερα. Περιλαμβάνονται επίσης η πορεία προς της Ε.Ε. όλων των χωρών της περιοχής καθώς και οι προκλήσεις περιφερειακής συνεργασίας.

Σύγχρονη Τουρκία (Contemporary Turkey).

Το μάθημα «Σύγχρονη Τουρκία: Εσωτερική και Εξωτερική Πολιτική» στοχεύει να διερευνήσει τα κύρια θέματα της πολιτικής της σύγχρονης Τουρκίας, εστιάζοντας σε κρίσιμα ζητήματα εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής.

Το κράτος, ο στρατός, η κοινωνία των πολιτών, η πολιτική οικονομία, το πολιτικό Ισλάμ, τα πολιτικά κόμματα, το σύνταγμα, οι μειονότητες και η εμπειρία του εκδημοκρατισμού είναι μεταξύ των θεμάτων προς διερεύνηση και συγκριτική ανάλυση. Στοχεύει επίσης να εξετάσει τον περιφερειακό και παγκόσμιο ρόλο της Τουρκίας από την άποψη της εξωτερικής πολιτικής, της ιστορίας και της ταυτότητας. Οι σχέσεις της Τουρκίας με τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ευρωπαϊκή Ένωση, τη Ρωσία, τις αναδυόμενες δυνάμεις και τους γείτονές της έχουν επηρεαστεί από την ιστορία, τις πολιτικές ταυτότητας και τις στρατηγικές εξωτερικής πολιτικής των τελευταίων δεκαετιών.

Ασφάλεια και Σταθερότητα στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Security and Stability in Southeast Europe).

Το σεμινάριο εστιάζεται στη Μετα-Ψυχροπολεμική εποχή στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Ξεκινά με μια λεπτομερή εισαγωγή στις σημαντικότερες θεωρητικές προσεγγίσεις με στόχο να εξοικειωθούν οι φοιτητές με το περιεχόμενο των διαφόρων θεωρητικών και μεθοδολογικών εργαλείων ανάλυσης (κατανόησης και εξήγησης) των διεθνών φαινομένων. Κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου αναλύονται διάφορες θεματικές που αφορούν, μεταξύ άλλων: την κριτική αποτίμηση των διαφόρων εξηγήσεων διάλυσης της Γιουγκοσλαβίας, τις στρατηγικές συγκεκριμένων εξωτερικών πρωταγωνιστών (ΗΠΑ, Ρωσία, Κίνα, Τουρκία) στην περιοχή, τον ρόλο των διεθνών οργανισμών στη διαχείριση και/ή την επίλυση διακρατικών και ενδο-κρατικών συγκρούσεων στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, την εξέλιξη της εξωτερικής πολιτικής της Ελλάδας μετά το Ψυχρό Πόλεμο στην περιοχή των Βαλκανίων, τις παραδοσιακές και νεώτερες/κριτικές αντιλήψεις για την ασφάλεια σε σχέση με τις νέες απειλές και προκλήσεις (ισλαμική ριζοσπαστικοποίηση, τζιχαντιστική τρομοκρατία), τις τρέχουσες προκλήσεις και μελλοντικές προοπτικές περιφερειακής συνεργασίας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Διακυβέρνηση Μετανάστευσης και Ασύλου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη (Migration and Asylum Governance in Southeastern Europe).

Στόχος του μαθήματος είναι να παρέχει στους φοιτητές την κατανόηση της σύγχρονης διακυβέρνησης των ροών παράνομης μετανάστευσης και αναζήτησης ασύλου στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στη γύρω περιοχή, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια και μετά την προσφυγική κρίση του 2015. Η πορεία του μαθήματος θυμίζει ταξίδι. Στο πρώτο μέρος των μαθημάτων εξετάζεται πρώτα το γιατί και πώς μεταναστεύουν οι άνθρωποι ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την αναγκαστική μετακίνηση. Στο δεύτερο μέρος οι φοιτητές προσεγγίζουν το νομικό και πολιτικό πλαίσιο που εφαρμόζει η Ε.Ε. εσωτερικά και εξωτερικά όσον αφορά τη μετανάστευση και το άσυλο, που επηρεάζει και την γύρω περιοχή. Στη συνέχεια, το μάθημα στρέφεται στην κρίση των προσφύγων του 2015, ανατρέχοντας στον ρόλο της Τουρκίας ως κύριας χώρας διέλευσης και της Ελλάδα, ποιο πλαίσιο υπήρχε πριν από την άφιξη των 850.000 αιτούντων άσυλο που εισήλθαν το 2015 και πώς έγινε αυτή η αλλαγή στα χρόνια της κρίσης. Η πορεία του μαθήματος ολοκληρώνεται εξετάζοντας την αλλαγή της ρητορικής, μέσω της πολιτικοποίησης της μετανάστευ-

σης στην Ευρώπη και της ανόδου του λαϊκισμού που συνδέεται με την πρόκληση της ολοκλήρωσης καθώς και με τους νέους παράγοντες που εμπλέκονται στη διαχείριση των ροών μετανάστευσης και παροχής ασύλου.

Άρθρο 8

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

8.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και δύο (2) εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και του εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την θερινή περίοδο.

8.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

8.3 Οι φοιτητές οφείλουν να είναι παρόντες και στα δύο εξάμηνα διδασκαλίας σε όλες τις δραστηριότητες του Προγράμματος. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική σε όλα τα μαθήματα, στα σεμινάρια και στις διαλέξεις του Προγράμματος και ελέγχεται από τα αρμόδια μέλη ΔΕΠ. Οι φοιτητές οφείλουν να εκπληρώσουν όλες τις γραπτές εργασίες και άλλες απαιτήσεις (π.χ. προφορικές παρουσιάσεις) εντός των καθορισμένων προθεσμιών που καθορίζονται από την/τον διδάσκοντα του μαθήματος. Φοιτητής ο οποίος χάνει σημαντικό μέρος της τρίωρης διδασκαλίας ενός μαθήματος θεωρείται απών από το μάθημα.

8.4 Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που παρακολουθούν στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με τον εξής τρόπο: Σε κάθε μάθημα πραγματοποιείται μια γραπτή εξέταση στο τέλος του εξαμήνου η οποία μετρά τουλάχιστον 50% στον τελικό βαθμό του μαθήματος. Μία ή περισσότερες γραπτές εργασίες /ενδιάμεσες γραπτές δοκιμασίες μετρούν για τουλάχιστον 30% στον τελικό βαθμό για κάθε μάθημα, και το υπόλοιπο 20% μοιράζεται ανάλογα με την απόφαση κάθε διδάσκοντος.

Απαιτείται προβιβάσιμο βαθμό και στην εξέταση και στην εργασία, προκειμένου ο φοιτητής να πετύχει στο μάθημα. Κατά τη διεξαγωγή των γραπτών εξετάσεων, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας.

8.5 Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ., κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς σε έξι μαθήματα του Π.Μ.Σ. και στη μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εβδομήντα πέντε (75) ECTS. Η κλίμακα βαθμολόγησης για όλα τα μαθήματα είναι από 0 έως 10. Απαιτείται ελάχιστος βαθμός 5 σε κάθε μάθημα για την επιτυχή ολοκλήρωσή τους. Τα

αποτελέσματα των εξετάσεων ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα και αποστέλλονται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. και του Τμήματος μέσα σε τέσσερις (4) εβδομάδες το αργότερο από την εξέταση του μαθήματος. Σε περίπτωση που κατ' επανάληψη σημειώνεται υπέρβαση του ανωτέρω ορίου από διδάσκοντα/ουσα, ο/η Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ. ενημερώνει σχετικά τη Συνέλευση του Τμήματος.

8.6 Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών η συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.7 Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μετά από απόφαση της Σ.Ε και εισήγηση της επιτροπής ΑμεΑ του Τμήματος και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές οδηγίες της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

8.8 Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο/η διδάσκων/ουσα να διευκολύνει, με όποιον τρόπο θεωρεί ο/η ίδιος/α πρόσφορο, τον/την φοιτητή/τρια (π.χ. προφορική εξ αποστάσεως εξέταση). Κατά τις προφορικές εξετάσεις ο/η διδάσκων/ουσα εξασφαλίζει ότι δεν θα παρευρίσκεται μόνος του/της με τον/την εξεταζόμενο/η φοιτητή/τρια.

8.9 Ένας φοιτητής που αποτυγχάνει σε ένα μάθημα έχει δικαίωμα επανεξέτασης μία φορά. Η περίοδος επανεξέτασης πραγματοποιείται μετά τη λήξη της τελικής διδακτικής περιόδου και συγκεκριμένα τέλος Ιουνίου/αρχές Ιουλίου. Επανεξέταση ή/και επαναξιολόγηση για τη βελτίωση των επιτυχόντων βαθμών (5 και άνω) δεν επιτρέπεται.

8.10 Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει εμφιλοχωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από έγγραφο του/της αρμόδιου διδάσκοντα/ουσας και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

8.11 Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του υπεύθυνου του μαθήματος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και με ευθύνη της Συνέλευσης του Τμήματος συντάσσεται σχετικό πρακτικό και καταστρέφονται - εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

8.12 Όλα τα μαθήματα στο Π.Μ.Σ. έχουν την ίδια βαρύτητα, 10 πιστωτικές μονάδες (ECTS). Η διπλωματική μεταπτυχιακή εργασία αντιστοιχεί σε 15 πιστωτικές μονάδες (ECTS). Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων (του μαθήματος) και το συνολικό άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση του τίτλου.

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. κάθε μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των υποχρεωτικών και τον απαιτούμενο αριθμό των επιλεγόμενων από τα προσφερόμε-

να μαθήματα του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εβδομήντα πέντε (75) ECTS.

Άρθρο 9 ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

9.1 Είναι υποχρεωτική η εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η ανάθεση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (ΜΔΕ) γίνεται στη διάρκεια του δεύτερου εξαμήνου φοίτησης.

9.2 Η ΜΔΕ πρέπει να είναι ατομική, πρωτότυπη, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του κάθε Π.Μ.Σ. Το αντικείμενο της ΜΔΕ οφείλει να σχετίζεται με το περιεχόμενο του ΠΜΣ «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά».

9.3 Η Συντονιστική Επιτροπή, ύστερα από αίτηση του υποψηφίου στην οποία αναγράφονται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας και ο προτεινόμενος επιβλέπων και επισυνάπτεται περιλήψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο επιβλέπων.

9.4 Ο τίτλος της εργασίας μπορεί να οριστικοποιηθεί κατόπιν αίτησης του/ης φοιτητή/τριας και σύμφωνης γνώμης του/ης επιβλέποντος/ουσας προς τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

9.5 Για να εγκριθεί η εργασία ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής.

9.6 Ο/Η Επιβλέπων/ουσα και τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.:

α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές,
δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες,
ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,
στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α'258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής, δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

9.7 Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο "ΠΕΡΓΑΜΟΣ", σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

9.8 Εφόσον η Μ.Δ.Ε. περιέχει πρωτότυπα αποτελέσματα μη δημοσιευμένα, δύναται, κατόπιν αιτήσεως του/της επιβλέποντος/ουσας, η οποία συνυπογράφεται από τον/την μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια, να δημοσιευθούν στην ιστοσελίδα μόνο οι περιλήψεις, και το πλήρες κείμενο να δημοσιευθεί αργότερα.

Άρθρο 10 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

10.1 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

10.2 Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους/ις φοιτητές/τριες με αναπτηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (<https://access.uoa.gr/>).

10.3 Το Γραφείο Διασύνδεσης του ΕΚΠΑ παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης (<https://www.career.uoa.gr/ypiresies/>).

10.4 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. κ.ά.

10.5 Η Συνέλευση του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, μετά την εισήγηση της Σ.Ε., δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εάν:

- Υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,
- έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην παρούσα απόφαση,
- υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στην παρούσα απόφαση,
- έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτωμάτων από τα αρμόδια πειθαρχικά όργανα,
- δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης,
- υποβάλλουν αίτηση διαγραφής οι ίδιοι.

10.6 Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

10.7 Οι φοιτητές/τριες μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριών, όπως το πρόγραμμα ERASMUS + ή CIVIS, κατά την κείμενη νομοθεσία. Οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να κάνουν αίτηση προς τη Σ.Ε. και να ακολουθήσουν τους όρους του προγράμματος.

Το Π.Μ.Σ. μπορούν να το παρακολουθήσουν και φοιτητές/τριες από διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτηών/τριών, όπως τα πρόγραμμα ERASMUS+ και Civis σύμφωνα με τις συναφθείσες συνεργασίες.

Το Π.Μ.Σ. μπορούν να το παρακολουθήσουν και φοιτητές/τριες από το «Διεθνές Μάστερ σε Σπουδές Νότιας Ευρώπης (Eurosud)».

10.8 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες του Ε.Κ.Π.Α. δύνανται να εγγραφούν σε Π.Μ.Σ. του ιδίου ή άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

10.9 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/ουσας από τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες (βλ. άρθρο 16).

10.10 Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

10.11 Για τη συμμετοχή τους στο Π.Μ.Σ. «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης (Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά» οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των 3.600 ευρώ συνολικά. Οι επιλεγέντες, με την απόδοχη της θέσης που τους προσφέρεται, καλούνται να καταβάλουν 600 ευρώ. Στη συνέχεια θα κληθούν να καταβάλουν 1.500 ευρώ στις 25 Σεπτεμβρίου και 1.500 ευρώ στις 25 Νοεμβρίου.

Άρθρο 11

ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ

11.1 Στο πνεύμα της συμφωνίας συνεργασίας μεταξύ Πανεπιστημιακών ίδρυμάτων της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (NET/U/SEE) που υπεγράφη τον Ιούνιο του 1999 και σύμφωνα με τους σκοπούς του Π.Μ.Σ. «Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά» όπως περιγράφονται στο άρθρο 1 της παρούσας απόφασης, απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης οι φοιτητές του Π.Μ.Σ που προέρχονται από τις εξής χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Βουλγαρία, Κροατία, Κοσσυφοπέδιο (σύμφωνα με το ψήφισμα 1244 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ), Μαυροβούνιο, Ρουμανία, Σερβία, Βόρεια Μακεδονία, αφού υποβάλουν αίτηση στη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ.

11.2 Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι φοιτητές/τριες Π.Μ.Σ., οι οποίοι είναι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις αριστείας κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ.

11.3 Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/ες φοιτητές/τριες δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριών που εισάγονται στο Π.Μ.Σ. ανά ακαδημαϊκό έτος.

11.4 Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών των Π.Μ.Σ. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/ας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Π.Μ.Σ..

11.5 Δεν δικαιούνται απαλλαγή όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή.

11.6 Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση του Τμήματος και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

11.7 Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π., που γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι σύμφωνα με τη διάταξη 4.3 της παρούσας απόφασης, απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων.

Άρθρο 12

ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ Π.Μ.Σ

12.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης.

12.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, από εξωτερικούς συνεργάτες, οι οποίοι και πάλι βρίσκονται υπό την επιστασία της Γραμματείας του Τμήματος.

12.3 Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

- α) Τέλη φοίτησης,
- β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,
- γ) κληροδοτήματα,
- δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,
- ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και

στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων,

ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

12.4 Η καταβολή των τελών φοίτησης πραγματοποιείται από τον ίδιο τον/την φοιτητή/τρια ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του/της φοιτητή/τριας, εφόσον αυτό προβλέπεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

12.5 Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του Α.Ε.Ι. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Ε.Κ.Π.Α.

12.6 Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

α) ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. για την οικονομική διαχείριση των Π.Μ.Σ. Όταν τα έσοδα του Π.Μ.Σ. προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης,

β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 13

ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ Π.Μ.Σ

13.1 Το διδακτικό έργο του Π.Μ.Σ. ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.Δ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμους καθηγητές/τριες ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενους/ες καθηγητές/τριες,
δ) εντεταλμένους/ες διδάσκοντες/ουσες,
ε) επισκέπτες καθηγητές/τριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,

στ) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α'258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

13.2 Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων/ουσών δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος περί ανάθεσης του διδακτικού έργου καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος/ουσας. Ειδικώς οι διδάσκοντες/ουσες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π. δύνανται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του ν. 4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.Δ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

13.3 Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύνανται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

13.4 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Το ονοματεπώνυμο του/ης διδάσκοντα/ουσας,
β) την ιδιότητά του/ης (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Δ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. κ.ά.),

γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/ουσα (μάθημα, σεμινάριο), δ) τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα ή σεμινάριο.

13.5 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό έξαμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο

ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, η ανάθεση διδακτικού έργου δύνανται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

13.6 Οι διδάσκοντες/ουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύνανται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως.

Άρθρο 14 ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

14.1 Ο/Η φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ., καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Συνέλευση διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών προκειμένου να χορηγηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

14.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον/η μεταπτυχιακό/η φοιτητή/ρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/ης ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/ης στα σύλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

14.3 Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου) και Καλώς (5 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

14.4 Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά είδος Π.Μ.Σ. είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Ε.Κ.Π.Α. και περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

Άρθρο 15 ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

15.1 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του διπλώματος. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και σε χώρο του Τμήματος ή της Σχολής, παρουσία του/ης Διευθυντή/ντριας του Π.Μ.Σ., του/της Προέδρου του Τμήματος ή του/της Αναπληρωτή/τριας του/της και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

15.2 Αίτημα για τελετή ορκωμοσίας μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Κεντρικού κτιρίου εξετάζεται κατά περίπτωση από τον Πρύτανη, βάσει εκτίμησης των εκάστοτε δυνατότητων και του αριθμού των ορκιζόμενων που θα δηλώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας.

15.3 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες, που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.λπ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία της Σχολής/του Τμήματος εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης. Η εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης εγκρίνεται από τον/την Πρόεδρο της Σχολής/του Τμήματος και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών, Διεθνών Σχέσεων και Εξωστρέφειας.

Άρθρο 16 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Π.Μ.Σ.

16.1 Αξιολόγηση από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης του Τμήματος που διοργανώνεται από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.). Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυση του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν το Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

16.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του Π.Μ.Σ και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ.

Η εσωτερική αξιολόγηση των Π.Μ.Σ περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεων του.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

α) Το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του Π.Μ.Σ,

β) Ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/ις φοιτητές/τριες,

γ) Ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον,

δ) Τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/τριες του Π.Μ.Σ.

Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κοινοποιούνται σε όλους τους εμπλεκόμενους στην υλοποίηση των Π.Μ.Σ με σκοπό την επίλυση τυχόν προβλημάτων και την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του Προγράμματος, το υψηλό επίπεδο σπουδών, τη βελτίωση των παροχών του και την αποδοτικότητα των διδασκόντων του.

Άρθρο 17 ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2032-2033 εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 18 ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Οι ήδη εγγεγραμμένοι/ες φοιτητές/τριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με την παρούσα απόφαση.

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. ή στην παρούσα απόφαση, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του Π.Μ.Σ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΣΙΑΣΟΣ